

Навчальна дисципліна «Адвокатура»

Тема 6 (лекція 8)

«Дисциплінарна відповідальність адвоката: загальні засади»

Структура теми

- ✓ дисциплінарна відповідальність адвоката
- ✓ міжнародні стандарти
- ✓ нормативні та інші джерела
- ✓ основні положення
- ✓ дисциплінарні органи
- ✓ підстави притягнення
- ✓ дисциплінарні стягнення

Дисциплінарна відповідальність адвоката?

- ✓ вид юридичної відповідальності
- ✓ складова професійного статусу адвоката
- ✓ один з міжнародних стандартів організації та діяльності адвокатури
- ✓ одна з гарантій адвокатської діяльності

Міжнародні стандарти

- ✓ Основні положення про роль адвокатів (ООН) (п.п. 26-29)
- ✓ Рекомендація R (2000)21 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів (Принцип VI)
- ✓ Кодекс поведінки європейських адвокатів

Міжнародні стандарти

- ✓ здійснення дисциплінарних проваджень відповідно до кодексів професійної поведінки та іншими визнаними стандартами та етичними нормами
- ✓ швидка та справедлива процедура притягнення до відповідальності
- ✓ справедливий розгляд та можливість користуватись правовою допомогою за вибором адвоката
- ✓ здійснення дисциплінарного провадження безсторонніми дисциплінарними органами
- ✓ можливість оскарження рішень дисциплінарних органів до суду
- ✓ здійснення дисциплінарного провадження відповідно до ЄКПЛ
- ✓ дотримання принципу пропорційності при визначенні дисциплінарних санкцій

Нормативні джерела

- ✓ Конституція України
- ✓ Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність»
- ✓ Правила адвокатської етики
- ✓ Положення про порядок прийняття та розгляду скарг щодо неналежної поведінки адвоката, яка може мати наслідком його дисциплінарну відповідальність
- ✓ Положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури регіону (для кожного регіону окремо)
- ✓ Положення про Вищу кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури
- ✓ Регламент кваліфікаційно-дисциплінарної комісії регіону
- ✓ Регламент Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури

Інші джерела

- ✓ Кухнюк Д.В. Проблеми правового регулювання дисциплінарної відповідальності адвоката в Україні // Право України. – 2016. - № 12. – С. 62-68.
- ✓ Тіньовий звіт «Адвокатура України: уроки перших років самоврядності», Київ, 2018
https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2018/09/Shadow_Report_Bar_19.09.2018pdf-1.pdf
- ✓ Бірюкова А.М. Адвокатура України в умовах глобалізації: монографія. К.: Алерта, 2018
- ✓ «Між молотом та ковадлом: напади на адвокатів в Україні» Звіт місії МКЮ в Україні, квітень 2020
<https://www.icj.org/wp-content/uploads/2020/05/Ukraine-Between-the-rock-and-the-anvil-Publications-Reports-Mission-report-2020-UKR.pdf>

Інші джерела

Основні положення

- ✓ може бути притягнуто – в порядку дисциплінарного провадження
- ✓ з підстав – передбачених лише Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (!)
- ✓ провадження здійснюється – КДКА за адресою робочого місця зазначеною в ЄРАУ (!)
- ✓ ініціювання питання – кожен кому відомі факти неналежної поведінки (!)
- ✓ провадження не може бути порушено за заявою (скаргою), що не містить відомостей про наявність ознак дисциплінарного проступку та анонімною заявою (скаргою) (!)
- ✓ строк притягнення – протягом року з дня вчинення дисциплінарного проступку (!)

Дисциплінарне провадження

- ✓ Дисциплінарне провадження - процедура розгляду письмової скарги, яка містить відомості про наявність у діях адвоката ознак дисциплінарного проступку (ч. 2 ст. 33 Закону)

Дисциплінарні органи

- ✓ КДКА (ЮО) - вирішення питань щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів:
  - здійснення дисциплінарного провадження стосовно адвокатів
  - прийняття рішень про зупинення або припинення права на заняття адвокатською діяльністю (ст. 50 Закону)
- ✓ ВКДКА (ЮО) - розгляд скарг на рішення, дії чи бездіяльність КДКА;
  - узагальнення дисциплінарної практики КДКА
  - виконання інших функцій відповідно до Закону (ст. 52 Закону)

Підстави притягнення

- ✓ Підстава для притягнення - вчинення дисциплінарного проступку
- ✓ Дисциплінарний проступок:
  - 1) порушення вимог несумісності
  - 2) порушення присяги адвоката України
  - 3) порушення ПАЕ
  - 4) розголошення адвокатської таємниці або вчинення дій, що призвели до її розголошення
  - 5) невиконання або неналежне виконання своїх професійних обов'язків
  - 6) невиконання рішень органів адвокатського самоврядування
  - 7) порушення інших обов'язків адвоката, передбачених законом
- ✓ Не є підставою - винесення судом або іншим органом рішення не на користь клієнта, скасування або зміна судового рішення або рішення іншого органу, винесеного у справі, в якій адвокат здійснював захист, представництво або надавав інші види правової допомоги, якщо при цьому не було вчинено дисциплінарного проступку (ст. 34 Закону)

Обов'язки адвоката

Під час здійснення адвокатської діяльності адвокат зобов'язаний:

- 1) дотримуватися присяги адвоката України та ПАЕ
- 2) на вимогу клієнта надати звіт про виконання договору про надання правової допомоги;
- 3) невідкладно повідомляти клієнта про виникнення конфлікту інтересів
- 4) підвищувати свій професійний рівень
- 5) виконувати рішення органів адвокатського самоврядування
- 6) виконувати інші обов'язки, передбачені законодавством та договором про надання правової допомоги

Адвокату забороняється:

- 1) використовувати свої права всупереч правам, свободам та законним інтересам клієнта
- 2) без згоди клієнта розголошувати відомості, що становлять адвокатську таємницю, використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб
- 3) займати у справі позицію всупереч волі клієнта, крім випадків, якщо адвокат впевнений у самообмові клієнта
- 4) відмовлятися від надання правової допомоги, крім випадків, установлених законом (ст. 21 Закону)

Присяга адвоката України

«Я, (ім'я та прізвище), урочисто присягаю у своїй адвокатській діяльності дотримуватися принципів верховенства права, законності, незалежності та конфіденційності, правил адвокатської етики, чесно і сумлінно забезпечувати право на захист та надавати правову допомогу відповідно до Конституції України і законів України, з високою відповідальністю виконувати покладені на мене обов'язки, бути вірним присязі» (ст. 11 Закону)

Дисциплінарні стягнення

Для адвокатів України:

- ✓ попередження
- ✓ зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року
- ✓ позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з ЄРАУ

Для адвокатів іноземної держави:

- ✓ попередження
- ✓ виключення з ЄРАУ (ст. 35 Закону)

Дисциплінарні стягнення

- ✓ зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року - виключно у разі:
  - повторного протягом року вчинення дисциплінарного проступку
  - порушення адвокатом вимог щодо несумісності
  - систематичного або грубого одноразового порушення ПАЕ (ч. 2 ст. 31 Закону)

Дисциплінарні стягнення

- ✓ припинення права на заняття адвокатською діяльністю - виключно у разі:
  - порушення присяги адвоката України
  - розголошення адвокатом відомостей, що становлять адвокатську таємницю, використання їх у своїх інтересах або в інтересах третіх осіб
  - заподіяння протиправними діями адвоката, пов'язаними із здійсненням ним адвокатської діяльності, значної шкоди клієнту, якщо така шкода встановлена судовим рішенням, що набрало законної сили
  - систематичного або грубого одноразового порушення ПАЕ, що підриває авторитет адвокатури України (ч. 2 ст. 32 Закону)

Чи є у вас питання, колеги?

Дякую за увагу!

Кухнюк Дмитро Володимирович
адвокат, к.ю.н., доцент кафедри нотаріального, виконавчого процесу та
адвокатури, прокуратури, судоустрою
dkukhnyuk@gmail.com